

ת"פ 3063/04/19 - מדינת ישראל נגד ליאור ז'וק

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"פ 3063-04-19 מדינת ישראל נ' ז'וק

בפני כבוד השופט דורון יפת

בעניין המאשימה

נגד

הנאשם

מדינת ישראל באמצעות ב"כ עו"ד יוסי עטון

ליאור ז'וק באמצעות ב"כ עו"ד סיגל מלמיליאן

גזר דין

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום בגין עיסוק כקבלן שירות וכוח אדם ללא רישיון בניגוד לסעיפים 2(א), 10א ו-20(ב) לחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, תשנ"ו-1996 (להלן - חוק קבלני כוח אדם); ובגין ניכוי סכומים משכר עבודה שלא הועברו לתעודתם תוך 30 יום מהיום שבו רואים את השכר כמולן - עבירה לפי סעיפים 25א (א) ו-25ב(ג) לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 (להלן - חוק הגנת השכר).

עיקרי ההליך

2. לפי הנטען בכתב האישום, בחודשים אפריל 2015 עד נובמבר 2016 (כולל), לא היה בידי הנאשם, עת נתן שירותי ניקיון באמצעות עובדיו לארבע מזמינות שירות, רישיון לעסוק כקבלן שירות כנדרש בחוק קבלני כוח אדם. בנוסף, בחודשים מאי 2015 - אוגוסט 2015, הנאשם ניכס סכומים משכרו של עובד לטובת דמי טיפול ארגוני להסתדרות העובדים הכללית החדשה ולא העבירם ליעדם בניגוד לנדרש בחוק הגנת השכר.

3. ביום 28.1.2020 התקיים דיון הקראה בפני חברי כב' השופט אורן שגב, במהלכו הודה הנאשם בחלק מעובדות כתב האישום.

4. ביום 27.9.2021 הגישו הצדדים הודעה מוסכמת מטעמם, במסגרתה נכתב, בין היתר, לאמור:

"1. בין חודשים אפריל 2015 עד נובמבר 2016 (להלן: "התקופה הרלוונטית") הנאשם עסק במתן שירותי ניקיון באמצעות עסק שניהל, ושמו המסחרי "קלין סטייל" ע.מ. 30938699.

2. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום לא היה בידי הנאשם רישיון לעסוק כקבלן שירות כנדרש בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, תשנ"ו - 1996.

3. בתקופה הרלוונטית הנאשם העסיק 4 עובדים, באמצעות קבלן משנה, בהתאם לטבלה שלהלן...

4. כעולה מהטבלה, עובדי הניקיון הועסקו על ידי הנאשם בתקופות ובמקומות כמפורט בטבלה ובאופן שלא העסיק במקביל שני עובדים ומעלה באותה עת."

5. ביום 11.11.2021 התקיים דיון בפניי במהלכו טענה ב"כ הנאשם כי הנאשם לא העסיק יותר מעובד אחד בכל פעם ומשכך לא נעברה כאן עבירה (ע' 4 ש' 22-27; ע' 5 ש' 1-3; ע' 6 ש' 13-15, ש' 21-22); ולגבי האישום השני "אין לנו מה להגיד לגבי האישום השני, שאכן מה שכתוב נכון. שולמו כספים, לא בזמן." בהמשך הנאשם טען בפניי כי "לשאלת בית הדין האם אתה מודה לגבי האישום השני אני משיב שהעובדות שבכתב האישום השני הן נכונות אבל יש לזה סיבה. ניסיתי ליצור קשר עם ההסתדרות ולא הצלחתי מסיבה כזאת או אחרת. מדובר על ארבעה חודשים רצופים. ברגע שיצרתי איתם קשר, קבעתי איתם פגישה, הגעתי להסתדרות בחולון ושילמתי" (ע' 6 ש' 25-28). לקראת תום הדיון, נוכח שאלת בית הדין (ע' 4 ש' 11-15; ע' 5 ש' 32-33) הצדדים תיקנו את כתב האישום (ע' 6 ש' 1-12) כדלקמן:
"חלף המצוין בסעיף 3 לעובדות המוסכמות במסגרתו נכתב "באמצעות קבלן משנה" יבוא - "עבור מזמינות השירות" כפי שנכתב בסעיף 3 לכתב האישום".
6. ביום 1.12.2021 הגיש הנאשם בקשת "אין להשיב לאשמה" לאישום הראשון וכן השלמת מסמכים; ביום 16.1.2022 הגישה המאשימה תגובה וביום 22.2.2022 ניתנה החלטה הדוחה את הבקשה.
7. ביום 26.4.2022 התקיים דיון הוכחות בפניי, בתומו ביקשו הצדדים לבוא בדברים ביניהם. ושוב, לגבי האישום השני הנאשם אישר את עובדות העבירה (ע' 9 ש' 21-23).
8. ביום 3.5.2022 הגישו הצדדים הודעה "בדבר הסכמות על הסדר פתוח", שלפיו הנאשם יודה בעובדות כתב האישום, **יורשע** והצדדים יטענו באופן פתוח לעונש.
9. ביום 30.5.2022 התקיים דיון בפניי. בתחילת הדיון ביקשה ב"כ הנאשם כי ב"כ המאשימה יבהיר מדוע האישום לא הועבר למסלול של עיצום כספי, וב"כ המאשימה השיב כי למדינה "יש את הזכות לנקוט בהליך של עיצום כספי או לנקוט בהליך פלילי" (ע' 19 ש' 12-16). מיד בסמוך ב"כ הנאשם הבהירה כי "הנאשם מודה בעובדות כתב האישום אשר הוגש לתיק ביום 1.4.2019", והנאשם הבהיר כי "לאחר שבית הדין הקריא לי את כתב האישום אני מודה בעובדות" (ע' 19 ש' 22).
10. לפיכך ניתנה הכרעת דין המרשיעה את הנאשם על פי **הודאתו** בעבירות הנזכרות ברישא לגזר הדין. מיד בסמוך טענו הצדדים בעל פה לעונש.

טענות הצדדים

11. **לטענת המאשימה**, האישום הראשון בדבר עיסוק הנאשם כקבלן שירות, מהווה אירוע אחד; האישום השני בדבר ניכוי סכומים משכר העובד ואי העברתם לגורם שלו הם יועדו, מהווה אירוע שני. המדובר בעבירות שאין ביניהן קשר הדוק וכל אחת מהן מהווה פרשה בפני עצמה. העבירות בוצעו בזמנים שונים. כמו כן הפרת הוראות כל חוק בכל אחד מהאישומים פוגעת בערך חברתי מוגן אחר. לפיכך יש לקבוע מתחמי ענישה שונים לכל אחד מהאישומים/העבירות. בנוסף בכל אירוע בוצעו מספר מעשים.
12. לגבי האישום הראשון לפי חוק קבלני כוח אדם, בוצעו **ארבעה מעשי עבירה** - מעשה אחד בגין אספקת עובדי ניקיון לכל אחת מהמזמינות השירות המפורטות בכתב האישום במשך 19 חודשים. משכך מדובר **בארבע עבירות**. מדיניות מתחם הענישה היא בשיעור שבין 30%-60% מהקנס המקסימלי. בנסיבות העניין יש לגזור על הנאשם קנס בסך של 11,520 ₪ (20% מהקנס המקסימלי הקבוע בחוק על סך של 14,400 ₪ במכפלת 4 עבירות).

13. אשר לאישום השני לפי חוק הגנת השכר, בוצעו ארבעה מעשי עבירה לתקופה כוללת בת ארבעה חודשים, דהיינו מעשה אחד עבור כל חודש בו ביצע הנאשם ניכוי משכרו של העובד, בלא שהכספים שנוכו הועברו לגורמים להם היו מיועדים בתוך 30 יום מהיום בו רואים את השכר כמולן. משכך את הקנס המקסימלי שממנו יגזרו מתחמי הענישה יש לבחון בהתאם לשילוב מעשי העבירה. מדיניות מתחם הענישה נעה בין 75,000 ₪ לבין 200,000 ₪. בנסיבות העניין ומאחר שהנאשם תיקן את הליקוי והכספים שנוכו הועברו ליעדם, יש להעמיד את הקנס על סך של 75,000 ₪. לתימוכין בעמדתו צירף ב"כ המאשימה טיעונים לעונש בכתב שהכין מראש (מ/1)(ע' 21 ש' 4).
14. בהתייחס לנסיבות האישיות- "הנאשם העביר אסמכתאות בדבר מצבו האישי ולפיו הוא מצוי בקשיים כלכליים וכי העסק לא פעיל מאז 30.6.2019". (ע' 21 ש' 18-19).
15. לבסוף ב"כ המאשימה התייחס לטענת ב"כ הנאשם בעניין העיצום הכספי, ובלשונו "לשאלת בית הדין, המסלול של עיצום כספי הוא מסלול מינהלי שאינו מגביל את המאשימה לנקוט בהליך פלילי בהתאם לסעיף 13 לחוק הגברת האכיפה. עיצום כספי מוטל בנסיבות קלות שמדובר בעבירה אחת בתקופה מאוד קצרה. אבל פה מדובר גם בשתי עבירות שונות, גם במספר עובדים וגם במספר חודשים" (ע' 21 ש' 27-30). ובהמשך "נושא עיצום כספי עלה לראשונה אתמול איתי, והבהרתי לחבר(ת)י שאין זה המקום ואין זה הזמן לדון בנושא עיצום כספי. היא יכלה להגיש בקשה מקדמית בנושא זה. אבקש מבית הדין להתעלם מכל טענה מקדמית או מכל טענה שחותרת תחת ההסכמה ותחת ההרשעה הפלילית שבה הודה הנאשם כיום. לא ניתן ביחד אחת להודות וביד אחרת לחתור תחת ההסכמות" (ע' 23 ש' 29-33; ע' 24 ש' 1-2).
16. **לטענת הנאשם**, המאשימה נקטה כלפיו באכיפה בררנית, תוך רמיסת זכויותיו בהליך פלילי ראוי והוגן. בראש ובראשונה בשל אי פיצול כתב האישום, שכן בכל הנוגע לאישום השני היה על המדינה לנקוט בהליך של עיצום כספי ולהטיל קנס על סך של 18,230 ₪. מדובר בהליך שגרתי ולנאשם יש זכות מוקנית להליך זה. לתימוכין בעמדתו צירף הנאשם טבלת "פרסום עיצומים כספיים" של משרד העבודה והרווחה והשירותים החברתיים" (נ/1)(ע' 22 ש' 21-23). בנוסף, כתב האישום הוגש לאחר 4 שנים בניגוד להנחיות משך טיפול תביעה עד הגשת כתב אישום בהנחיות היועמ"ש - דבר שפגע ביכולתו של הנאשם להביא עדים מטעמו, כך לדוגמה את העובד יורי שאינו בארץ אשר ידע כי ניכו ממנו 15 ₪ והוא הסכים לכך וידע שיש עיכוב בהסתדרות.
17. לגבי האישום הראשון, המאשימה ניהלה את ההוכחות על מנת להשחיר את שמו של הנאשם. בכל מקרה, יש לראות כאילו הנאשם ביצע **עבירה אחת בלבד** ולפיכך יש להעמיד את הקנס על סך של 2,880 ₪ בלבד (4: 11,520 ₪).
18. אשר לאישום השני, מדובר **בעבירה ראשונה** וטכנית של הנאשם. מקרה חד פעמי. מדובר בעובד אחד בלבד. **ארבע עבירות** בסך כולל של 62 ₪ (ע' 22 ש' 18-20). ברור שהנאשם לא התכוון לשלשל כסף לכיסו. המחדל תוקן. על בית הדין לתקן את העוול ולא להשית עליו יותר מהעיצום הכספי שהיה מוטל עליו בסך של 18,000 ₪. ב"כ הנאשם ביקשה להפנות לעניין סילבי מרקט - מג'ד אל כרום המופיע בטבלה אשר הוטל עליה עיצום כספי בסך של 18,280 ₪ בגין סכומים שנוכו והועברו באיחור.
19. בהתייחס לנסיבות האישיות טענה ב"כ הנאשם כי "העבירות בוצעו לפני כמעט 6 שנים. הנאשם ביצע את העבירות כשהיה צעיר. הוא עלה לארץ בגיל 10. לא היה בקיא בשפה העברית ברישיונות, בכוח

אדם. פתח עוסק מורשה ולא פעל באמצעות חברה. העסקה מינורית. עובד פה עובד שם. כעת בגיל 40. העסק נסגר כיום שכיר. עובד בתחום השירות. מרוויח 6,000 ₪. הנאשם הודה חסך זמן שיפוטי. אין עבירות קודמות. לאורך חלופי הזמן והעסק שנסגר אין ענין ציבורי להטיל עליו קנס שכן ההרתעה הושגה. ויש להתחשב בעוולות שנגרמו לו לאורך כל הדרך. אין נפגעים. הכספים הושבו והעובדים הועסקו תוך מילוי זכויותיהם הסוציאליות. הנאשם גרוש אב לילד. ... חי בשכירות של 5,000 ₪. לא מצליח לסיים את החודש. ההורים עוזרים לו. ההורים משלמים את השכירות. למעשה אין מדובר בתקופה רציפה של 19 חודשים. לכן נבקש להטיל חצי מהרף המקסימלי שטענו אליו, כלומר בסביבות 9,000 ₪ (ע"פ 23 ש' 14-24).

דין והכרעה

20. תיקון מספר 113 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן- חוק העונשין) עניינו הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה. סימן א' לחוק מגדיר את שלושת השלבים שעל בית הדין לפסוע טרם גזירת העונש. בשלב הראשון יש לבחון האם הנאשם הורשע בכמה עבירות או שמא בעבירה יחידה. בשלב השני יש לקבוע מתחם ענישה בהתחשב בעבירה ובנסיבות הקשורות בביצועה. בשלב השלישי נבחנות הנסיבות שאינן קשורות לעבירה אשר לאורן יש לגזור את העונש במתחם הענישה שנקבע בשלב השני כאמור (ע"פ (ארצי) 57160-01-14 **מדינת ישראל נ' חדוות הורים** (מיום 8.11.2014)(להלן- חוות הורים). ולעניינו.

הערות מקדימות

21. טרם נפנה לבחון את השלבים ויישומם בעניינו, יש להידרש לשתי טענות פרלימינריות אותן העלה הנאשם בסיכומיו וכן טענה נוספת שהעלה הנאשם במסגרת בקשתו שאין להשיב לאשמה, אגב מסמך שאלות ותשובות שהועלה לאתר מנהל ההסדרה והאכיפה של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.

22. אשר לטענת הנאשם בדבר **אכיפה בררנית**-כידוע, יש לבחון אם הוכח כי האכיפה החלקית בה נקטה המדינה יסודה בשיקולים זרים או בשרירות לב, או שהיא מפלה לרעה את הנאשם בהשוואה לעסק דומה לזה שהפעיל (ע"פ (ארצי) 14/07 **מדינת ישראל משרד התעשייה המסחר והתעסוקה נ' הום סנטרס (עשה זאת בעצמך) בע"מ** (מיום 22.11.2007); ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 776**). במקרים מעין אלה, יהיה על הנאשם להצביע על כך שיש ממש בטענתו ואז הנטל יועבר למדינה להצדיק את ההבחנה (בג"ץ 6396/96 זקין נ' ראש עיריית באר-שבע, פ"ד נג(3) 289, 308). במקרים של אכיפה בררנית שהוכחה, ניתן יהיה להתחשב בכך כשיקול לקולה בעת קביעת העונש (ע"פ 2138/13 **כאיד אבו קווידר נ' מדינת ישראל** (מיום 28.6.2013). בסוגיית מקומה של ההגנה מן הצדק בענישה בהתייחס לתיקון מס' 113 לחוק העונשין, תתעורר השאלה האם ההגנה מן הצדק עשויה לקבל ביטוי רק בתוך מתחם העונש ההולם, או בקביעת המתחם ולחילופין בחריגה ממנו (ע"פ 7621/14 **גוטסדינר נ' מדינת ישראל** (1.3.2017)(להלן- עניין גוטסדינר); תפ (מרכז) 25403-11-18 **מדינת ישראל נ' שמואל קליין** (מיום 6.9.2020)(להלן- עניין קליין).

23. הנימוק שהעלה ב"כ המאשימה לגבי נקיטת הליך פלילי חלף נקיטה בהליך מנהלי של עיצום כספי בעניינו של הנאשם אינו מופרך מיסודו, זאת מחמת העובדה כי מדובר בשתי עבירות שונות כאשר האישום הראשון נוגע לתקופה לא מבוטלת. בנוסף, טענת הנאשם הועלתה על ידו בשלב מאוחר של

הדין, לאחר שהודיעו הצדדים על "הסדר פתוח" לעונש. וזה העיקר, הנאשם לא הוכיח את טענתו בדבר אכיפה בררנית, ונדמה כי זו נטענה על ידו מן השפה ולחוץ תוך ניסיון להסתמך על הטבלה, מבלי שהוברר נסיבותיו של כל מקרה ומקרה בטבלה. לפיכך, טענת הנאשם בעניין זה נדחת.

24. לגבי הטענה **בדבר שיהוי במועד הגשת כתב האישום מעת ביצוע העבירות** - הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1202 קובעת כי יש להגיש כתב אישום בתוך זמן סביר. ואכן, שיהוי ממושך של רשויות התביעה בהגשת כתב אישום בעטייה של התנהלותן עשוי להביא להקלה בעונש, בהתחשב, בין היתר במשך השיהוי וטעמיו, בחומרת העבירה וטיבה, בנזק שנגרם לנפגע העבירה ובתרומת התנהלותו של הנאשם לעיכוב; שכן יש בשיהוי לפגוע בתחושת הצדק וההגינות המשפטית (עניין קליין; עניין גוטסדינר; ע"פ 4603/17 מדינת ישראל (מיום 16.7.2019); ע"פ 4434/10 יחזקאל נ' מדינת ישראל (מיום 16.3.2011); רע"פ 7052/18 מדינת ישראל נ' רותם (מיום 5.5.2020)).

25. במקרה דנא הנאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו באישום הראשון בחודשים מאי 2015 - נובמבר 2016 ואת העבירות המיוחסות לו באישום השני בחודשים מאי 2015 - אוגוסט 2015. כתב האישום הוגש בחודש **אפריל 2019**, קרי כשלוש שנים בממוצע לאחר ביצוע העבירות. ב"כ המאשימה ביכר משום מה שלא להתייחס לטענת הנאשם בעניין זה. הדבר יילקח בחשבון עת יגזר עונשו של הנאשם.

26. למעלה מהנדרש מצאתי להתייחס בשלב זה לטענה שהעלה הנאשם במסגרת בקשתו אין להשיב לאשמה - טענה שאינה נדרשת להכרעה נוכח הודאת הנאשם כאמור, אך במבט צופה פני עתיד היא מזקיקה התייחסות. ובמה דברים אמורים?

27. לבקשה אין להשיב לאשמה צירף הנאשם מסמך מהאתר של משרד העבודה שכותרתו "**שאלות ותשובות בנושא קבלת רישיון לשכה פרטית ורישיון קבלן כוח אדם**". אחת השאלות שנשאלו במסמך זה היא: "מהו מספר העובדים המינימלי המחייב אותי בהחזקת רישיון קבלן כ"א/שרות"? ועל כך ניתנה תשובה: "**חובת רישוי קבלן כ"א ו/או שירות מחייבת את כל מי שמעסיק שני עובדים ומעלה**". משכך נטען על ידו כי עניינו אינו נכנס לגדרו של סעיף 2 (א) לחוק קבלני כוח אדם שכן מעולם לא העסיק בכל נקודת זמן יותר מעובד אחד.

28. כידוע, "השלב הראשון בבחינה הפרשנית מצוי בלשון החוק. זוהי תמיד נקודת המוצא לפרשנותו של דבר חקיקה..." (דג"ץ 5120/18 **נשים קוראות ללדת למען חופש בחירה בלידה נ' מדינת ישראל** (מיום 21.7.2021), סע' 77 ו- 86 לחוות דעתה של כב' השופטת דפנה ברק ארז וההפניות שם).

29. סעיף 1 לחוק קבלני כוח אדם הוא סעיף ההגדרות. הן בהגדרת קבלן שירות והן בהגדרת קבלן כוח אדם נקט המחוקק, בהתאמה, בלשון "באמצעות **עובדיו**" ו"של **עובדיו**". סעיף 5 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, תחת כותרת "יחיד רבים" קובע לאמור: "האמור בלשון יחיד - אף לשון רבים במשמע, וכן להיפך". לפיכך, את התיבה "עובדיו" יש לקרוא הן כעובד יחיד, והן כעובדים - (ב) רבים, קרי שני עובדים (כולל) ויותר. במילים אחרות, פרשנות לשונית מחייבת לקרוא את סעיפים 2 ו-10 לחוק קבלני כוח אדם, כל אחד בתורו, כך שגם קבלן כוח אדם ו/או קבלן שירות המעסיק עובד יחיד מחויב ברשיון.

30. דומה כי גם תכלית החוק מחייבת כי החוק יחול על קבלן המעסיק עובד יחיד. שכן "בהסדר הרישוי כפי שנקבע בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, ביקש המחוקק להבטיח את זכויות **העובד** המועסק על ידי חברת כוח אדם, ואת רווחתו. זאת לאור ההרעה המוחשית שחלה במצבם של העובדים המועסקים בדרך זו, וההשלכות השליליות הנובעות ממנה. בדברי ההסבר להצעת החוק עמד בשעתו

המחוקק על כך שלעיתים קרובות נתונים העובדים המועסקים בתבנית ההעסקה הזו, של "מערך יחסים משולש": עובד, משתמש, קבלן- לניצול, הבא לידי ביטוי בתשלום שכר נמוך והעדר תשלום תנאים סוציאליים; אין להם מקום עבודה קבוע ומסודר; כוח המיקוח האישי והקולקטיבי שלהם קטן; הביטחון הסוציאלי נעלם, וזכויות רבות נלקחות מהם (ע"פ (ארצי) 11/07 אל אור אילת תפעול ואחזקות בע"מ- מדינת ישראל- משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (מיום 11.8.2008) וההפניות שם. פרשנות אחרת וליתר דיוק פרשנות מצמצמת, עלולה ליצור פרצה בחוק וזר פורה לניצול עובדים, כך שעובדים רבים אשר החוק ביקש שיחסו בצילו, לא יהנו מההגנות שהמחוקק ביקש לקדם תוך פגיעה פוטנציאלית רחבת היקף בעובדים מוחלשים אלה.

שלב ראשון

31. בהתאם להלכה הפסוקה, קיימת אבחנה בין "אירוע" לבין "מעשה", כאשר אירוע הוא מונח אשר יכול לחבוק בתוכו מספר מעשים או מעשה אחד. לפיכך, מספר עבירות בעלות קשר הדוק, דוגמת סמיכות זמנים או היותן חלק מאותה תוכנית עבריינית תחשבה כ"אירוע" (ע"פ 4910/13 אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל (מיום 29.10.2014); ע"פ (ארצי) 12602-03-20 מדינת ישראל נ' באר הנדסה אזרחית בע"מ (מיום 10.12.2020)(להלן- עניין באר הנדסה). דומה כי אין מחלוקת בין הצדדים כי מדובר בשני אירועים נפרדים. העבירה האחת היא עיסוק כקבלן שירות ללא רישיון והעבירה הנוספת היא ניכוי כספים משכרו של עובד בניגוד לחוק הגנת השכר.

32. ודוק, לטענת המאשימה באישום הראשון מדובר בארבע יחידות עבירה בשים לעובדה כי מדובר בארבעה עובדים ובארבע מזמינות שירות. דעתי שונה. שכן "אין הדבר עולה מהגדרת יסודות העבירה שאינה מתייחסת להעסקת עובדים, אלא ל(עצם- ד.י.) עיסוק כקבלן כח אדם ללא רישיון. לכל היותר מדובר בעבירה מתמשכת... כך או כך, מדובר באירוע אחד" (ת"פ (ב"ש) 32556-07-14 מדינת ישראל נ' פוינט א.ב. אבטחה בע"מ (מיום 29.12.2015)(להלן- עניין פוינט); "לפיכך, אין משמעות למספר העובדים שהועסקו במסגרת ביצוע העבירה. שכן גם אם היו מועסקים מספר שונה של עובדים באותה תקופת זמן, הרי שלא היה בכך כדי לשנות מאומה מעצם ביצוע העבירה. עם זאת, יש משמעות רבה לתקופת ההעסקה, שבמקרה דנן הייתה ארוכה למדי" (ת"פ (ת"א) 67508-11-16 מדינת ישראל - גיא ספירשטיין (מיום 5.8.2019). במסגרת ערעור על פסק הדין בעניין ספירשטיין נקבע כי "בעלי הדין לא ערעור על קביעת בית הדין האזורי לפיה העבירה של עיסוק ללא רישיון מהווה "אירוע אחד"; ובית הדין הארצי העיר רק על הקנס שנקבע בגינו בלבד (ע"פ (ארצי) 35705-09-19; מיום 13.12.2020)(להלן- ערעור ספירשטיין). סבורני כי בנסיבות העניין האירוע הראשון- אספקת שירותים ללא רישיון קבלן, מהווה אירוע אחד וביחידת עבירה נמשכת אחת.

33. כאמור לעיל, בכל הנוגע לאישום השני מדובר לטענת המאשימה בארבע יחידות עבירה, בעוד שטענת הנאשם בעניין זה אינה ברורה, שכן מחד גיסא נטען על ידו כי מדובר בעבירה אחת ומאידך גיסא, כי מדובר בארבע עבירות.

34. בפסק דין ת"פ (ים) 35406-10-12 מדינת ישראל נ' סימפרק בע"מ (מיום 25.2.2016) נקבע בגין אי מסירת שלושה תלושי שכר במועד הקובע בניגוד להוראות סעיפים 24(ג) ו-25(א)(1) לחוק הגנת השכר כי "בעניינו על אף שמדובר בתקופה שמתפרסת על פני חודשים ספורים מדובר למעשה בעבירה אחת שנוגעת לנסיבות בעטיין נמסרו למתלונן תלושי שכר באיחור. בהתאם לכך, נגזור את הדין בגין יחידת עבירה אחת". בפסק דין ת"פ (ב"ש) 31434-05-11 מדינת ישראל נ' מפעלי נייר ירושלים

(מיום 21.8.2003)(להלן- עניין מפעלי נייר) נקבע כי "הואיל ומדובר בעובד אחד אשר הניכויים משכרו לא הועברו בזמן...ומיד עם היוודע הליקוי הוא תוקן והכספים הועברו ליעדם, הנני סבורה כי יש לראות בעבירת אי העברת הכספים המנוכים משכרו של העובד **כחידת עבירה אחת**. מדובר בפרשייה אחת ואין לראות בעניין זה 15 יחידות עבירה שונות, כטענת ב"כ המאשימה או שתי יחידות עבירה שונות לפי לשון כתב האישום". בפסק דין עפ (ארצי) 57564-06-15 **ב.ג. מוקד אבטחה בע"מ נ' מדינת ישראל** (מיום 14.3.2016) אישר בית הדין הארצי את קביעתו של בית הדין האזורי אגב 85 "יחידות עבירה" על חוק שכר מינימום ו-"64 יחידות עבירה" על חוק שעות עבודה ומנוחה כי "מדובר ב"אירוע אחד" וכי אין לקבוע את מתחם הענישה על בסיס מכפלת "יחידות העבירה" בשיעורי הקנס המינהלי או הפלילי המוטל על כל יחידת עבירה". בערעור **ספירשטיין** נקבע כי "בנסיבות בהן לא שולמו תשלומים למספר עובדים (כגון: אי תשלום דמי חופשה), או **לא שולם תשלום לעובד לאורך תקופה** (כגון: אי תשלום שכר מינימום למשך מספר חודשים) יהיה מקום לבחון את השאלה האם מדובר בעבירה הכוללת כמה מעשים (וככל שהתשובה חיובית לקבוע את תקרת מתחם הענישה בשים לב לנפסק בעניין ל.מ) או שמא יש לראותה, הכל בהתאם לנסיבות כל מקרה ומקרה, **כמעשה אחד בגדרה של עבירה רבת פרטים** אשר העונש המכסימלי שניתן להשית בגינה הוא העונש בגין העבירה החמורה ביותר מבין סעיפי ההרשעה הרלוונטיים לאותו אירוע (סעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב-1982; עניין באר הנדסה)". סבורני כי האירוע השני- אי העברת ניכויים לתעודתם, נוכח נסיבות העבירה, מיהותה וגדרי תקופתה, הרי שמדובר במעשה אחד ובעבירה רבת פרטים נמשכת אחת.

שלב שני- מתחם הענישה

35. כידוע, במתחם הענישה יש להתחשב בערך החברתי הנפגע, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (עניין **חדוות הורים**).
36. העבירה בה הורשע הנאשם באירוע הראשון פוגעת בשמירה על זכויות העובדים ורווחתם, שכן "בהסדר הרישוי כפי שנקבע בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, ביקש המחוקק להבטיח את זכויות **העובד** המועסק על ידי חברת כוח אדם, ואת ורווחתו. זאת לאור ההרעה המוחשית שחלה במצבם של העובדים המועסקים בדרך זו, וההשלכות השליליות הנובעות ממנה..." (ע"ע (ארצי) 11/07 **אל אור אילת תפעול ואחזקות בע"מ- מדינת ישראל- משרד התעשייה המסחר והתעסוקה** (מיום 11.8.2008) וההפניות שם). במילים אחרות, תכלית החקיקה היא כי זכויותיו של עובד קבלן ישולמו כדבעי ועניינו לא יעבור מ"תחת לרדאר", שכן "הפעלת עסק ללא רישיון (פוגע -ד.י.) באופן המונע פיקוח ואסדרה כמתחייב מתחום הפעילות" (ערעור **ספירשטיין**).
37. לגבי מדיניות הענישה- בהתאם לסעיף 20(ב1) לחוק קבלני כוח אדם, מי שפעל כקבלן ללא רישיון דינו מאסר ששה חודשים; לחילופין, בהתאם להוראות סעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן- חוק העונשין) רשאי בית הדין להמיר את תקופת המאסר בקנס כספי של עד 14,400 ₪ לכל עבירה.
38. בעניין **פיונט** מתחם הענישה נקבע בשיעור שבין 30%-60%; כאשר בערעור **ספירשטיין** נקבע כי "מקובלת עלינו בנסיבות המקרה קביעת בית הדין בדבר מתחם הענישה (20% עד 50% מהקנס המירבי בסך 14,400 ₪) בגין העבירה של עיסוק ללא רישיון קבלן".
39. טענות ב"כ הנאשם בסיכומיה כי "לא היה בקיא בשפה העברית ברישיונות, בכוח אדם. פתח עוסק מורשה ולא פעל באמצעות חברה... הכספים הושבו והעובדים הועסקו תוך מילוי זכויותיהם הסוציאליות"

לא נסתרו. משכך, טענות אלה צריכות להילקח בחשבון כבר בשלב זה שבו קובעים את מתחם הענישה (ע"פ (ארצי) 61440-02-19 **דגימים בע"מ נ' מדינת ישראל** (מיום 11.10.2019)(להלן- עניין דגימים).

40. אשר על כן ונוכח התקופה הלא מבוטלת שבה הנאשם פעל ללא רישיון, סבורני כי יש להעמיד את מתחם הענישה בין 40% לבין 60% מהקנס המקסימלי (סך של 14,400 ₪), קרי בין 5,760 ₪ לבין 8,640 ₪. ויודגש, מדובר באירוע אחד וביחידת עבירה נמשכת אחת.

41. העבירה בה הורשע הנאשם באירוע השני פוגעת בחוק מגן. "דומה שאין צורך להכביר מילים אודות חשיבותם של חוקי המגן הסוציאליים אשר אין להקל ראש בחשיבותם. עבירה על חוקי המגן אין ראוי שתעבור לסדר היום. חוקי המגן, כפי שהם נקראים בפסיקה כשם כן הם, נועדו להגן על העובד ולשמור על זכויותיו ואין להתנות עליהם" (עניין **מפעלי נייר**; דב"ע 3-237/97 **עזרא שמואלי ואח' - מדינת ישראל -רשות השידור** (מיום 28.8.2001)).

42. סעיף 25 ב(ג) לחוק הגנת השכר קובע, כי מעסיק שניכה סכומים משכרו של עובד ולא העבירם למי שלו יועדו הסכומים, בניגוד להוראות סעיף 25א, דינו מאסר שנתיים או קנס פי חמישה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין- כאשר מדובר בקנס כספי בסך של עד 1,130,000 ₪ לכל עבירה.

43. בעניין **מפעלי נייר** מתחם הענישה עמד על סך שבין 25,000 ₪ לבין 75,000 ₪; כך גם בפסק דין בעניין ת"פ (ב"ש) 9933-03-14 **מדינת ישראל - באולינג אשדוד בע"מ** (מיום 16.3.2015) עמד מתחם ענישה על הטווח האמור, אך זאת בשים לב לניכוי משכרם של שלושה עובדים ועת היה מדובר בשבע יחידות עבירה. בעניין **מרדכי שחם** נקבע על ידי בית הדין הארצי כי "בהכפלת מספר העבירות (49) - עומד המתחם שנקבע על ידי בית הדין האזורי (30%-50% מהקנס המרבי) על 7,423,500 ₪ לבין 12,372,500 ₪. אין חולק כי מדובר בסכום עתק אך זאת לאור מספרן הרב של העבירות, ובהתחשב בגובהו של הקנס המרבי שנקבע בחוק לעבירה זו, המדבר בעד עצמו ומדגיש את החומרה הרבה שראה המחוקק בניכויים של סכומים משכרם של עובדים תוך הטעייתם לסבור כי הם עוברים ליעדם (כיום עומד הקנס המרבי בגין עבירה אחת על סך של 1,130,000 ₪). עם זאת לאחר שקילת כלל הטיעונים שוכנענו כי יש הצדקה להתערב במתחם הענישה שנקבע על ידי בית הדין האזורי ביחס לאירוע זה...בהתחשב בכלל הנסיבות, לרבות מספרם הרב יחסית של העובדים אשר ביחס אליהם בוצעה העבירה, מספר החודשים בהם נלקח מהם חלק משכרם שלא כדין, אי העברת הכספים ליעדם עד היום (ולפחות לא נטען אחרת) והעובדה כי התנהלות חמורה זו חזרה על עצמה במספר אתרים שונים כך שעל פני הדברים אין מדובר ב"כשל ניהולי" כנטען אלא בהתנהלות מכוונת - אנו סבורים כי יש להעמיד את הרף התחתון של מתחם הענישה בגין האירוע על הקנס המרבי **בגין עבירה יחידה** (505,000 ₪), ואת הרף העליון - על 30% מקנס המרבי היינו 7,423,500 ₪ (ע"פ (ארצי) 25307-12-15 **מרדכי שחם נ' מדינת ישראל** (מיום 4.9.2017)).

44. נוכח כללם של דברים, התקופה הקצרה יחסית בה נוכו הכספים ולא הועברו לתעודתם, כאשר בית הדין ער לחומרת העבירה כשלעצמה, ועת התשלומים (הניכויים) הועברו בסופו של יום ליעדם ועל רקע הנסיבות האופפות את העבירה כאמור בסעיף 39 לעיל, מתחם הענישה צריך לעמוד בטווח שבין 25,000 ₪ לבין 60,000 ₪ ולא בגובה העיצום הכספי על סך של 18,000 ₪ אשר לדידו של הנאשם יש להטיל עליו.

השלב השלישי - גזירת העונש

45. בהתייחס לשלב גזירת העונש בתוך מתחם הענישה, עמד בית הדין הארצי בעניין **חדוות הורים** על השיקולים אשר אינם מהווים רשימה סגורה שיש לקחתם בחשבון, ובכללם, נסיבות של חסד ורחמים, נסיבות הקשורות בנאשם לפני ולאחר ביצוע העבירה ונסיבות שאינן קשורות לנאשם, כדוגמת חלופת הזמן מעת ביצוע העבירה. בעניין **דגימים** שקל בית הדין הארצי בשלב זה את משמעות ההרשעה הפלילית כשלעצמה לאדם נורמטיבי. יוער, כי בפסק דין ע"פ 1127/13 **עמאואל גברזיי נ' מדינת ישראל** (מיום 15.1.2014) קבע בית המשפט העליון כי "יכול בית המשפט להתחשב בשני שיקולים נוספים בעת גזירת העונש, הרתעה אישית והרתעת הרבים (סעיפים 40 ו-40א), אך אין בהם כדי להביא לחריגה ממתחם הענישה ההולם."
46. סעיפים 40 יג(ב) ו-40א(ג) לחוק העונשין מסדירים את אופן גזירת העונש במצב של ריבוי עבירות המהוות ריבוי אירועים. כידוע בית הדין רשאי לגזור עונש נפרד בגין כל אירוע, ולחילופין לקבוע עונש כולל לכל האירועים (עניין **ספירשטיין**; עניין **באר הנדסה**). במצב של מעשים נפרדים בתוך אירוע אחד "אין לקבוע את מתחם הענישה (או את העונש עצמו) באופן אוטומטי על פי הכפלה אריתמטית של הקנס המנהלי או הקנס הפלילי המירבי הנקוב בחוק (או כל שיעור ממנו) במספר "יחידות העבירה" המרכיבות את האירוע, שכן יש בכך כדי לעקור את הקביעה כי מדובר ב"אירוע" אחד וכן עלולה לנבוע מכך תוצאה בלתי סבירה (בהיבט של גובה הקנס), המנוגדת להנחיה החקיקתית לקבוע עונש הולם ומידתי לאירוע הכולל (ע"פ (ארצי) 12606-04-19 **ל.מ. שירותי כח אדם (צפון) בע"מ נ' מדינת ישראל מיום** 16.2.2020); עניין **חדוות הורים**)."
47. סבורני כי בנסיבות העניין יש לפסוע בהתאם לחלופה הראשונה, קרי עונש נפרד לכל אירוע; ונוכח העובדה כי מדובר בשתי עבירות שונות, שאין בהן קשר, איני מוצא לחפוף בין סכומי הקנסות שיוטלו להלן בגין כל אחת מהעבירות.
48. בשקילת השיקולים ואיזוןם אשר אינן קשורות ביצוע העבירה, יש לקחת בחשבון את הנסיבות הבאות: היעדר הרשעות קודמות של הנאשם; היותו אדם נורמטיבי; מצבו הכספי; אמנם האישום הראשון נוגע לתקופה לא מבוטלת שבה הנאשם הפעיל את עסקו ללא רישיון הפוגע בפיקוח, עת האישום השני נוגע לעובד בודד ולתקופה קצרה יחסית בעדה לא הועבר הניכוי לטובת ארגון עובדים; הטלת הקנס עלולה לפגוע בנאשם אשר כבר נאלץ לסגור את עסקו; כתב האישום הוגש בשיהוי - כשלוש שנים לאחר ביצוע העבירות דבר אשר יש בו כדי לפגוע בתחושת הצדק וההגינות המשפטית; גזר הדין ניתן כשלוש שנים ושליש לאחר פתיחת ההליך, כאשר מחד גיסא, התקיימו חמישה דיונים ובכללם דיון הוכחות ובית הדין נדרש ליתן אף החלטה בבקשה אין להשיב לאשמה, אך מאידך גיסא, הצדדים הגיעו להסדר טיעון ובו הנאשם הודה בעובדות כתב האישום ובכך חסך הנאשם במידה מסוימת מזמנו היקר של בית הדין; הנאשם העביר למאשימה אסמכתאות לפיהן תיקן את הפגם כך שהכספים שנוכו מהעובד הועברו לתעודתם; מצבו הכלכלי של הנאשם אינו משופר שכן לדידו הוא מרוויח סך של 6,000 ועליו לשלם ... והוריו עוזרים לו בשכירות של 5,000 ₪ בחודש.
49. אשר על כן, מצאתי להטיל על הנאשם קנס בסכום של 7,000 ₪ בגין עבירה של עיסוק ללא רישיון קבלן; וקנס בסכום של 33,000 ₪ בגין עבירה של ניכויים מהשכר ואי העברתם לתעודתם.
50. נוכח כללם של דברים, הקנסות ישולמו ב-20 תשלומים שווים ורצופים בסך של 2,000 ₪ בחודש,

כאשר התשלום הראשון ישולם עד ליום 10.9.2022. ניתן יהיה לשלם את הקנס כעבור שלושה ימים מיום מתן גזר הדין לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, ברשות האכיפה והגבייה (www.eca.gov.il).

51. הנאשם יחתום עד ליום 10.8.2022 על התחייבות שלא לעבור על העבירות בהן הורשע למשך שלוש שנים מהיום, שאם לא כן יחויב בתשלום הקנס המירבי הקבוע בחוק לעבירות אלה.

52. נוכח בקשת הצדדים המזכירות תשלח בדואר למשרדי באי כוח הצדדים את גזר הדין.

זכות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה תוך 45 ימים מיום המצאת גזר הדין.

ניתן היום, י"א תמוז תשפ"ב, 10 יולי 2022, בהעדר הצדדים.